

Jakelu: Proftest Syken pätevyyskokeisiin osallistuvat toimijat

Pätevyyskoe RAD 05/2025 – Radonmääritykset pohjavedestä

Proftest Syke järjestää yhteistyössä Säteilyturvakeskuksen (STUK) kanssa pätevyyskokeen laboratorioille, jotka määrittävät radonia talousvesistä.

Radonin ²²²Rn määrittäminen talousvedestä sisältyy Sosiaali- ja terveysministeriön asetukseen talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (1352/2015). Osallistumalla pätevyyskokeeseen toimijat voivat osoittaa suorituskykynsä talousveden radonmäärityksissä. Osallistujien määräksi arvioidaan noin 25 laboratoriota. Järjestettävän pätevyyskokeen testisuure ja näytteet sisältyvät Proftest Syken akkreditoitun pätevyysalueen Vesikemia-ohjelmaan (finas.fi).

Aikataulu

Kierrokselle ilmoittautuminen	10.3.2025 – 11.4.2025
Näytteen lähetyispäivä	6.5.2025 (lisätietoja: kappale 4 <i>Näytteiden toimitus</i>)
Näytteiden analysointi	9.5.2025 mennessä
Osallistujatulosten raportointi	7.5. – 12.5.2025

Osallistumismaksu

Pätevyyskokeen osallistumismaksu on **650 €** (+ alv 25,5 %) osallistujan tilatessa yhden näytepaketin. Katso tarkemmat tiedot tämän kirjeen kappaleesta 9 *Osallistumismaksu*.

Päivi Grönroos,
koordinaattori

Mirja Leivuori,
ryhmäpäällikkö

Proftest Syke on FINAS-akkreditointipalvelun akkreditoima vertailumittausten järjestäjä PT01 (finas.fi), jonka toiminta täyttää ISO/IEC 17043 (2010) vaatimukset.

Pätevyyskokeen toteutus

1 Järjestäjä

Profstest Syke, Suomen ympäristökeskus Syke
Osoite: Mustialankatu 3, 00790 Helsinki
Sähköposti: profstest@syke.fi

Yhteyshenkilöt

Koordinaattori: Päivi Grönroos, puh. 0295 252 174
Koordinaattorin sijainen: Mirja Leivuori, puh. 0295 251 366
Sähköposti: etunimi.sukunimi@syke.fi

Tekninen toteutus: Keijo Tervonen, puh. 0295 251 691
Markku Ilmakunnas, puh. 0295 251 208
Sari Lanteri, puh. 0295 251 349

Teknisen toteutuksen sähköposti: profstest@syke.fi

Analytiikan asiantuntija, yhteistyökumppani ja asiantuntijalaboratorio

Maria Kaipainen
Säteilyturvakeskus, STUK (T167, finas.fi)
Sähköposti: etunimi.sukunimi@stuk.fi

2 Näytteet ja testisuure

Pätevyyskokeeseen osallistuminen sisältää kaksi pohjavesinäytettä (yhden näytepaketin). Näytteiden radonpitoisuudet (^{222}Rn) ovat alle 2000 Bq/l.

3 Ilmoittautuminen

Pätevyyskokeeseen ilmoittautuminen on avoinna **11.4.2025 asti**.

Ilmoittautuminen tehdään sähköisen asiakasjärjestelmämme, ProfstestWEBin kautta osoitteessa <https://wwwp5.ymparisto.fi/Labtest/>. Mikäli ProfstestWEBin käytössä ilmenee ongelmia tai tarvitsette järjestelmään käyttäjätunnuksen ja salasanan, pyydämme ottamaan yhteyttä profstest@syke.fi.

Yhdellä tilauksella (tilauslomakkeella näytetunnus **GR**) osallistujalle toimitetaan molemmat pohjavesinäytteet. Tilauksen yhteydessä tilauslomakkeella tulee valita näytetilavuus osallistujan määritysmenetelmän mukaisesti (sarake *Kestävöinti*, 250 ml tai 1000, esimerkiksi nestetuikelaskenta 250 ml, gammadetektorimetri 1000 ml, jokin muu menetelmä 250 ml tai 1000 ml). Mikäli osallistuja haluaa tilata näytteet useammalle määritysmenetelmälle, on jokaiselle tehtävä oma tilauksensa (katso lisätietoja kappaleesta 9 *Osallistumismaksu*).

4 Näytteiden toimitus

Näytteet lähetetään osallistujille postitse **6.5.2025**. Ulkomaisille ja joillekin kotimaisille osallistujille näytteet lähetetään aiemmin, jotta varmistetaan niiden saapuminen määräaikaan mennessä.

Jos näytteet eivät ole saapuneet perille **7.5.2025 klo 16** mennessä, lähetyksessä on särkyneitä näyteastioita tai siitä puuttuu tilattuja näytteitä, osallistujaa pyydetään ottamaan heti yhteyttä puhelimitse tai sähköpostitse pätevyyskokeen tekniseen toteutukseen (yhteystiedot löytyvät kappaleesta 1 *Järjestäjä*).

5 Näytteiden säilytys ja analysointi

Näytteitä säilytetään kylmässä (4 °C). Määritykset tehdään siinä laboratoriossa, jonne näytteet toimitetaan ja laboratorion normaalisti käyttämillä menetelmillä. Näytteistä ja määrityksistä ei tule tehdä enempää rinnakkaismäärityksiä kuin laboratorion normaalikäytäntö edellyttää.

Radonmääritys tulee tehdä viimeistään 9.5.2025.

6 Tulosten raportointi

Osallistujien tulee palauttaa tuloksensa viimeistään **12.5.2025**.

ProfTest Syke toimittaa kierroksen alustavan tulosraportin osallistujille viimeistään viikolla 21 (19.–23.5.2025). Loppuraportti julkaistaan viimeistään syyskuussa 2025 ja se on saatavilla ProfTestWEBissä sekä ProfTest Syken verkkosivuilla (syke.fi/proftest). Osallistujia tiedotetaan raportin julkaisusta sähköpostitse.

7 Vertailuarvot ja pätevyden arviointi

Testisuureen vertailuarvoksi asetetaan laskennallinen arvo (synteettiset näytteet) tai osallistujien tulosten robusti keskiarvo, mediaani tai keskiarvo. Vertailuarvon laskentaan otetaan ne tulokset, jotka on raportoitu annettujen ohjeiden mukaisesti. Tarvittaessa vertailuarvo voidaan asettaa myös asiantuntijalaboratorion tuloksen perusteella. Pätevyden arvioinnissa käytetään z-arvoja, joiden laskemisessa käytettävät tavoitehajonnan alustavat arvot ilmoitetaan näytteiden saatekirjeessä. Tarvittaessa arvioinnissa voidaan käyttää myös E_n - tai D%-arvoa.

8 Luottamuksellisuus

Pätevyyskokeen tulokset käsitellään nimettöminä.

9 Osallistumismaksu

Pätevyyskokeen osallistumismaksu on **650 €** (+ alv 25,5 %). Osallistumismaksusta **420 €** (+ alv 25,5 %) on yleiskustannusosuus ja näytepaketin hinta on **230 €** (+ alv 25,5 %) sisältäen kaksi näytettä (GRn1 ja GRn2) valitussa näytetilavuudessa (250 ml tai 1000 ml, Taulukko 1). Näytetilavuus valitaan tilauksen yhteydessä (katso kappale 3 *Ilmoittautuminen*).

Mikäli osallistuja haluaa tilata useammat näytteet samalle menetelmälle tai näytteitä eri määritysmenetelmille, osallistumismaksuun lisätään lisänäytepakettien hinta (230 € / näytepaketti + alv 25,5 %). Jälkimmäisessä tilanteessa tulee tehdä erilliset tilaukset ja järjestäjä korjaa kokonaishinnan tilauksen hyväksynnän yhteydessä (Taulukko 1).

Mikäli osallistuja haluaa raportoida useammat tulokset, tulee olla yhteydessä järjestäjään proftest@syke.fi, jolloin osallistujalle luodaan tarvittavat lisätuloslomakkeet. Osallistumismaksuun lisätään jokaiselle lisätuloslomakkeelle tulostenkäsittelykuluna 40 % yleiskustannusosuudesta (eli 168 € + alv 25,5 %). Järjestäjä korjaa osallistumisen kokonaishinnan tilauksen hyväksynnän yhteydessä (Taulukko 1).

Taulukko 1. Esimerkkejä osallistumishinnoista eri tilausvaihtoehdoilla.

Osallistujatilaus, esimerkein	Osallistumismaksu (+ alv 25,5 %)
Yksi näytepaketti (näytetilavuus 250 ml tai 1000 ml), yhdet raportoidut tulokset	650 €
Kaksi näytepakettia (samaa tai eri näytetilavuutta), yhdet raportoidut tulokset	650 € + 230 € = 880 €
Kaksi näytepakettia (samaa tai eri näytetilavuutta) ja kahdet raportoidut tulokset	650 € + 230 € + 168 € = 1048 €

Osallistumismaksu peritään alustavan tulosraportin julkaisun jälkeen. Järjestäjä pidättää oikeuden periä toimenpidekorvausta laskun lähettämisen jälkeen tehdyistä laskutukseen liittyvistä (kuten laskutusosoite) korjauksista.